

GALERIA PERSONALITATILOR

GABRIEL GARCIA MARQUEZ

80 DE ANI DE LA NAȘTERE

Marina MAGHER, șef Mediatecă

Spune in totdeauna ce simti si fa ceea ce gandesti

Aș da valoare lucrurilor, dar nu pentru ce valorează, ci pentru ceea ce semnifică. Aceasta este vocația mea: lucrurile cele mai bune se petrec atunci când le aștepți mai puțin.

Nu așteptați nimic de la secolul XXI! Nu veți primi nimic, căci el așteaptă totul de la voi! Tot ceea ce se petrece are un anumit sens. Scriu pentru ca să nu fiu nevoit să vorbesc.

În ziua în care am descoperit că tot ceea ce îmi plăcea cu adevărat era să povestesc istorii, mi-am propus să fac tot ce-mi stă în putință spre a-mi împlini această dorință. Mi-am spus: aceasta este vocația mea. Nimeni și nimic nu mă poate face să mă consacru unei alte activități.”

(G. Garcia Marquez)

Majoritatea criticilor și cercetătorilor literari au dreptate când afirmă că cea de-a doua jumătate a secolului al XX-lea se definește prin remarcabila prestață a scriitorilor din America Latină și culmea realizărilor lor o constituie, fără îndoială, opera în continuă evoluție a lui Gabriel Garcia Marquez. În 1967, atunci când a apărut capodopera sa *Un veac de singurătate*, autorul devine o notorietate internațională, reușind să stîrnească un viu interes pentru scrierile și cultura latino-americană.

Sursa temelor lui G. Garcia Marquez, precum și tehnicile lui esențiale, își au rădăcinile în propria-i biografie. Gabriel Garcia Marquez s-a născut la 6 martie 1928, în satul columbian Aracataca, fiind cel mai mare dintre cei 16 frați. Pînă la vîrsta de 8 ani a locuit cu bunicii. Gene-

za miturilor izvodite de scriitor se află, în mare parte, în poveștile cu rădăcini adînci în credințele populare, istorisite de bunica sa și de slujnicele indiene din casă - povești cu fantome, cu tot felul de întîmplări miraculoase, anecdote despre obîrșia străbunilor - toate acestea guvernate de convingerea că spiritele morților bîntuie în preajma celor vii, că natura și violența firii omenești determină inexorabil mersul lucrurilor. „Era o lume supranaturală, unde lucrurile cele mai fantastice păreau cele de zi cu zi”, își amintește prozatorul. Viitorul scriitor se deprinde de la o vîrstă fragedă să fie credincios principiului că adevărat este ceea ce povestesc cei din popor, „pentru că superstiția

are rădăcini mai adânci decât realitatea” și, așa cum se confesează la maturitate, „toată formația mea se bazează pe cultura populară, care mă emoționează și mă motivează în cel mai înalt grad”. Anume bunicii sale el îi atribuie meritul pentru interesul provocat de miturile și legende locale, ca și pentru maniera de a depăna povestiri în care miraculosul se amestecă cu realismul simplu. Bunicul îi spunea nepotului să nu asculte *“prostiile femeiești”* pe care bunica i le povestește cu toată seriozitatea, dar viitorul scriitor va folosi în cărțile sale de mai târziu tocmai acest incredibil amestec de ficțiune și adevăr.

La școală, *Marquez* a fost botezat *“batrînul”*, pentru că nu prea îi plăcea sportul și-și petrecea timpul scriind poeme umoristice și desenând. A mers apoi cu o bursă la un liceu iezuit de lângă Bogota, iar după aceea, ca să le facă pe plac părinților, s-a înscris la Facultatea de Drept din capitală. A renunțat însă repede, pentru că îi plăcea mult mai mult viața de ziarist.

În timpul studiilor liceale, se îndrăgostește de Mercedes, o fată ciudată și tăcută

de 13 ani. Se vor logodi abia peste 14 ani.

Cartea care i-a schimbat viața și care l-a făcut conștient de vocația sa de scriitor a fost *Metamorfoza* lui *Kafka*. I s-a părut chiar că vocea scriitorului din *Meta-*

morfoza seamănă cu vocea bunicii sale: același firesc imperturbabil în a povesti cele mai ciudate și neverosimile lucruri. Chiar a doua zi s-a apucat de scris prima sa poveste.

După câțiva ani, în 1954, s-a angajat la ziarul *El Espectador* ca scriitor de schițe și critic de film. A simpatizat un timp ideea socialismului, s-a implicat în lupta politică împotriva dictatorului Gustavo Rojas Pinilla și, la un moment dat, a trebuit să emigreze din Columbia.

Ajuns la Paris, trăiește în sărăcie în Cartierul Latin, scrie, rescrie (între timp rămîne fără serviciu, întrucît dictatorul columbian desființează *El Espectador*). Revine într-un final în America Latină, dar nu în Columbia, ci în Venezuela.

În 1958, se întoarce incognito în Columbia doar pentru a se căsători cu Mercedes, care-l aștepta de mulți ani și, împreună, ajung în Cuba, unde *Marquez* se împrietenește cu Fidel Castro. Susține revoluția cubaneză și va rămîne prieten cu Castro pînă astăzi.

Înființează o filială a Presei Latine (agenția de presă a lui Castro) în Bogota, apoi o altă în New York, unde va și lucra un an sub amenințarea cu moartea din partea americanilor anti - Castro. Între timp, se dezamăgește de ceea ce se întâmplă cu adevărat în Cuba și se mută în Mexico City. Pînă în 1971, lui *Marquez* îi

va fi interzisă intrarea pe teritoriul State-
lor Unite.

În Mexic trăiește din subtitrarea unor
filme și din stilizarea de scenarii. Convins
de prieteni, participă la un concurs literar
pe care îl câștigă. *Premiul consta în trimi-
terea manuscrisului la Madrid pentru a fi
publicat, dar madrilenii îi desfigurează
cartea, eliminând toate efectele de stil
sud - americane și traducînd-o într-o
spaniolă academică. Este cea mai mare
dezamăgire a lui Marquez, care e gata
să abandoneze literatura. Timp de cîțiva
ani, singurul lucru pe care îl va mai rea-
liza este un scenariu de film scris împr-
eună cu Carlos Fuentes, iar prozele
sale se vînd anevoios.*

Apoi, dintr-o data, în timp ce se
îndrepta cu familia (avea deja doi fi) și
spre Acapulco, în vacanța, are un fel de
revelație: își dă seama că trebuie să scrie
o carte exact în modul în care bunica îi
povestea ciudățeniile în copilărie. Întoar-
ce mașina în mijlocul șoselei și se închide
în camera lui pentru 18 luni.

Primul care-i citește manuscrisul și-l
declară o capodoperă e prietenul său
Carlos Fuentes. *Marquez* iese din izolare
avînd 1 300 de pagini scrise, aproxima-
tiv 10 000 \$ datorii și aproape intoxicat
cu nicotina. Romanul *Un veac de sin-
guratate* apare în 1967 și are un succes
răsunător. Cartea s-a vîndut în peste 30
de milioane de exemplare în întreaga
lume, fiind tradusă în 37 de limbi. De
fapt, *Un veac de singuratate* a fost cea mai
bine vîndută carte vreodată în Spania, în
afară de *Biblie*, firește. Rezonanța acestui
roman a fost atît de mare, încît cotidianul
The New York Times l-a definit drept: "*pri-
ma operă de literatură de la Biblie și pînă*

*în prezent, care ar trebui să fie cit-
ita de toți oamenii de pe planetă*".

Cartea a dat naștere termenului
de "*realism magic*" - care înseamnă
o îmbinare vibrantă a realului cu
supranaturalul, povești și folclor, toate
combinat cu imaginația și culoarea
carnavalului sudamerican.

De aici încolo, *Marquez* este o vedetă
asaltată de presa din întreaga lume, de
fani înrăiți, de premii.

Cu cît a ajuns mai bogat și mai rep-
utat, cu atît *Marquez* s-a implicat mai
mult în viața social - politică a conti-
nentului. A susținut mișcările de stînga
în toată America Latină. În 1999, a
cumpărat revista columbiană *Cam-
bio* care este astăzi una dintre cele
mai influente publicații din Colum-
bia. A rămas prieten cu Fidel Castro,
dar a scris dur despre realitatea din
Cuba socialistă.

Cele mai cunoscute romane ale
lui *G. Garcia Marquez* pot fi găsite și
în colecția bibliotecii noastre. Citi-
torii pot lectura aceste capodopere
în limba spaniolă, engleză, franceză,
română și rusă, apărute la diferite
edituri din lume: Alfred A. Knopf
(New York), Era (Mexico), Paris, Bar-
selona, Buenos Aires, Moskova.
Beneficiarilor care nu posedă lim-
bile străine biblioteca noastră le
oferă textele lui Marquez traduse în
română.

În primul rînd, avem două ediții
ale romanului *Un veac de singuătate*.
Prima ediție a apărut la București,
Ed. UNIVERS, în 1971, iar a doua, tot
la București, Ed. RAO Interna-
tional Publishing Company,

în 2005, traducerea din spaniolă aparținându-i lui Mihnea Gheorghiu.

Criticii au fost unanimi în aprecieri: "Cu opera sa *"Un veac de singurătate"* Marquez a dat un adevărat avânt literaturii latino - americane din anii 1970". Romanul a devenit, după cum scria Carlos Fuentes, *Biblia Americii Latine*, iar Marquez cel mai citit autor al continentului său. După ce în 1982 a primit Premiul Nobel pentru literatură, hoteluri, săli de biliard și chiar plantații de fructe au fost redenumite - cea mai bună echipă de polo a Columbiei se numea *Macondo*.

„Cred că apariția cărții „*Un veac de singurătate*”, scria Eugen Barbu, este egală cu apariția lui *Don Quijote*. Este o carte pe care cu greu o poate egala cineva în următoarea sută de ani. Aș fi murit de fericire să fi scris o astfel de carte. Astfel de cărți hotărăsc soarta întregii literaturi a lumii”.

O altă prezență în colecția bibliotecii este volumul *A trăi pentru a-ți povesti viața* (București, Ed. RAO International Publishing Company, 2004). Traducerea din spaniolă, prefața și notele aparțin Tudorei Șandru Mehedinți. Primul volum al memoriilor lui *G. G. Marquez* a apărut în octombrie 2002 și a devenit în scurt timp un best-seller. În cele 600 de pagini scriitorul își descrie copilăria, adolescența și o parte din tinerețe.

Un alt volum - *Dragostea în vremea holerei* - a apărut tot la București la editura RAO International Publishing Company, 2005, traduce-rea din spaniolă fiind realizată de Sarmiza Leahu. „După *"Romeo și Julieta"*, menționează

autorul, *aceasta este cea mai frumoasă poveste de dragoste care s-a scris vreodată.(...) O să fac nefericiți o mulțime de bărbați, deoarece iubirea reprezintă totul aici. Acest bărbat a făcut timp de 50 de ani curte unei femei..."*

Tot la această editură, în 2004, a apărut culegerea de nuvele *Incredibila și trista poveste a candidei Erendira și a bunicii sale fără suflet*, traducerea din spaniolă aparținând, la fel, Tudorei Șandru Mehedinți.

Gabriel Garcia Marquez a declarat acum doi ani că renunță la scris. "Cu experiența pe care o am, aș putea să mai scriu un roman fără să întâmpin nici o problemă, însă oamenii ar observa că nu am pus suflet în ceea ce am scris" a declarat laureatul Premiului Nobel ziarului spaniol *La Vanguardia*.

Fanii scriitorului au putut "citi printre rînduri" că acesta nu mai are aceeași dorință de a scrie, fiind nevoiți să aștepte zece ani romanul *Povestea tîrfelor mele triste*. În acest ultim roman marquezian este vorba despre un bătrîn în vîrsta de 90 de ani, care dorește să-și sărbătorească ziua de naștere, oferindu-și cadou o adolescentă virgină, în vîrsta de 14 ani. Volumul, provocător, examinează importanța iubirii, a pasiunii, sexului și a morții.

Atît fanii, cît și criticii literari speră acum că această criză de creație prin care trece *Gabriel Garcia Marquez* să fie una trecătoare și nu sfîrșitul unei cariere literare extraordinare.

Lumea așteaptă ca Gabo să se răzgîndească...

Bibliografie consultată:

1. Baraga, Victoria. Gabriel Garsia Marquez: lumii latente. În: Limba română, 2004, nr 12, p. 92-94
2. Deciu, Andreea. Demonii vremii noastre: [G. Garcia Marquez despre dragoste și alți demoni]. În: România literară, 2000, nr 24, p. 19
3. Filotheanu, A. Marquez sau imanența singurătății. În: Cronica, 1996, nr 23 - 24, p. 16
4. Ionescu, Andrei. Garcia Marquez și dialectica "realismului fantastic". În: Secolul 20, 1972, nr 9, p. 144-146
5. Хоакин, Эстефания. Возвращение Габо: [Габриэль Гарсия Маркес]. В: Литературная газета, 29 мая – 4 июня, 2002, p. 13

